

INGEZONDEN.

ERGERLIJKE TOESTANDEN IN DELI.

Naar aanleiding van het stuk van WALCH „De positie van den plantage-geneesheer in Deli” in dit *Tijdschrift* van 16 Febr. j.l. meende ik goed te doen, ook mijn ervaringen in Deli hier in het kort mede te deelen. Bekendheid met deze toestanden kan zijn nut hebben voor anderen.

In Juli 1921 kwam ik als wd. geneesheer in dienst van de Hospitaal Vereeniging „Perbavengan” op verzoek van collega L. aldaar. De bij dit hospitaal aangesloten ondernemingen behoorden hoofdzakelijk tot de Serdang-Cultuur- en Senembah-Maatschappij.

In December kwam bericht, dat mijn voorganger niet zou terugkomen en nadat ik op de halfjaarlijksche vergadering van de H.V. op de vraag, of ik na afloop van mijn waarneming in dienst wilde blijven, bevestigend had geantwoord, kreeg ik op 21 Maart 1922 een brief van den volgenden inhoud:

„Naar aanleiding van een ingekomen schrijven van de Senembah-Maatschappij, waarin deze ons meldt, verlang met haar ondernemingen uit onze H.V. te zullen treden, doch dit nog wel een jaar zal duren, zij u gemeld, dat op een vergadering door de overige leden besloten is, u als Europeesche arts bij onze H.V. te handhaven op een maandelijksch salaris, enz..

Gaarne zouden wij een contract voor een bepaalden termijn met u willen aangaan, doch is ons dit door den onzekeren toestand, waarin wij door het uittreden der Senembah-Maatschappij werden gebracht voorloopig niet mogelijk en stellen wij u dus voor stilziggend door te werken met een opzeggingstermijn van 4 maanden wederzijds”.

Op 5 Juni, ruim 2 maanden later dus, gevolgd door:

„In aansluiting op ons schrijven d.d. 21 Maart 1922 deelen wij u beleefd mede, dat, aangezien in een vergadering besloten is geworden van geneesheer te veranderen, wij u per 5 October 1922 uwe betrekking als wd. geneesheer bij onze vereeniging opzeggen”.

Den dag vóór mijn ontslag hadden de heeren B. en T., resp. hoofdadministrateur van de Serdang-Cultuur-Maatschappij en Senembah-Maatschappij, tevens leden van het bestuur der H.V., al vast de vrijheid genomen een bezoek aan het hospitaal te brengen in gezelschap van mijn te benoemen opvolger.

Op 30 Juni verzocht de heer T. zijn dokters mijn Europeesche praktijk te willen overnemen, „daar men geen vertrouwen meer heeft in den heer BAK en niet meer door hem behandeld wil worden.” De heer T. grondde dit verzoek op „geruchten, die hem ter oore waren gekomen”.

Hoewel de betrokken collegae weigerden aan dit verzoek te voldoen en hoe onzinnig deze uitspraak ook mocht klinken na het voorafgaande, daar de heer T. in zijn hoedanigheid van H.A. had gehandeld, moest ik deze zaak wel ernstig opnemen en liet daarom, om tot klaarheid te komen, een circulaire bij de betrokken patiënten rondgaan. Hoewel door allen ingevuld met de mededeeling „geen klachten”, kreeg ik tot mijn spijt de circulaire niet in handen, daar op het laatste oogenblik bericht was gekomen van de H.A. der Senembah Maatschappij, dat zij niet mocht worden afgegeven. Mijn circulaire was plotseling een gevaarlijk ding geworden; aanraking kon onmiddellijk ontslag ten gevolge hebben.

Niettegenstaande het kringbestuur te Medan, wiens hulp ik had ingeroepen, in een brief aan de leden van de H.V. zich zeer afkeurend had uitgelaten over de mij aangedane behandeling, mocht het mij niet gelukken voldoening van de H.V. te erlangen.

Ook heb ik mij nog tot de betrokken directies gewend, echter zonder gevolg; zelfs geen woord van afkeuring werd noodig geoordeeld.

Van mijn Europeesche patiënten bij deze maatschappijen waren velen zeer overspannen. Sommigen in zulke mate, dat ziekteverlof noodig was. De oorzaak

hiervan zal wel niet gelegen zijn in het rustige plantersbestaan als zoodanig, maar veeleer in de manier, waarop degenen, met het beheer belast, van hun macht gebruik meenen te moeten maken.

Amsterdam, 4 Maart 1924.

I. BAK.

GENEESKUNDIGEN MET VAST SALARIS EN DE VOORUITGANG DER WETENSCHAP.

Collegae-ambtenaren, komt en verblijdt u met mij! Gemeente- en schoolartsen, gestichtsartsen, contróleerenden en gij allen, allen die u verheugt in een vast salaris, geniet van uw welverdiende rust en uw vast salaris; mat uw hersenen niet langer af door studie in boeken of tijdschriften, streef er toch niet meer naar uw wetenschap in haar grilligen gang te volgen, maar blijft bij het oude of vergeet ook dat desnoods, want om uw salaris te verwerven of te behouden is dit alles niet noodig.

Aldus decreeteert bij monde van een harer ambtenaren onze Nederlandsche staat. Zouden wij dan wijzer willen wezen en het beter willen weten dan zij, die gesteld zijn om te waken over ons heil? Dat nooit!... Doch daar ik vrees, dat gij zult meenen, dat door mijn werkkring onder krankzinnigen ook mijn brein lichtelijk beneveld is, wil ik u mededeelen, hoe deze rustbrengende ingeving tot mij gekomen is, opdat gij allen uw voordeel ermee kunt doen.

Vandaag kreeg ik inzage van een brief van een inspecteur der directe belastingen, antwoord op een bezwaarschrift van een collega, die over zijn aanslag gereclameerd had. Dat hij geen gelijk kreeg, was niets bijzonders; men heeft nu eenmaal niet dikwijls gelijk als het de belasting aangaat, maar wat mij bijzonder trof, zóó bijzonder, dat ik niet kan nalaten het wereldkundig te maken, was het volgende:

„Tevens zij vermeld, dat u uwe aangifte toelichtte met de vermelding, dat f 200.— in mindering was gebracht wegens kosten-affrek ter verwerving en behoud der opbrengst (medische tijdschriften, boeken, instrumenten).

Die affrek nu is niet toelaatbaar. *U heeft vast salaris.* Om dit salaris te verwerven of te behouden is die affrek van f 200.— niet noodig. Het zou noodig zijn, indien bij het aangaan van de dienstverhouding tusschen u en uw werkgever het beding was gemaakt, dat u zich door studie enz. op de hoogte van de wetenschappelijke vorderingen en uitkomsten moest stellen. Bij een practiseerend geneesheer is dat geheel anders”.

De brief spreekt voor (of tegen) zichzelf. Ik zal er verder maar niets over zeggen, maar laat dit over aan het oordeel der collegae. Doch wel weet ik, dat ik spoedig op straat zou staan — zonder vast salaris —, als ik — beding of geen beding — de „vorderingen en uitkomsten” onzer wetenschap verwaarloosde, indien ik overigens al neiging daartoe mocht gevoelen.

Venray, St. Anna, 5 Maart 1924.

C. E. VERSÉLEWEL DE WITT HAMER.

DE VEGETARISCHE LEEFWIJZE.

De gedachtenwisseling tusschen DE GROOT en HAGA heeft weer eens enkele principiële vragen in het licht gesteld, waarop hier nog even de aandacht moge worden gevestigd.

Intellectueele vegetariërs trachten vaak hun stelsel een wetenschappelijk manteltje om te hangen. Zoodra men hen met wetenschappelijke argumenten bestrijdt, trekken zij zich in hun ethische burcht terug. Ook HAGA wil de menschheid zedelijk verbeteren door haar vleeschloos te maken. Een gedachtenwisseling hierover in een geneeskundig tijdschrift is ongewenscht en onvruchtbaar.

Dat vleesch (onder zekere voorwaarden) niet *noodig* is als bestanddeel van ons voedsel, zullen zeer vele vleescheters hem willen toegeven. Maar deze planeet zou nog veel minder bewoonbaar zijn, indien wij alleen maar deden, wat noodig is en niets meer.